

HOẠT ĐỘNG ĐỐI NGOẠI CỦA CHÍNH PHỦ CÁCH MẠNG LÂM THỜI CỘNG HÒA MIỀN NAM VIỆT NAM (1969 - 1975)

NGUYỄN THỊ HẠNH*

Tóm tắt: Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, đối ngoại đã trở thành một trong những mặt trận quan trọng. Từ khi ra đời (1969) đến khi cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước thắng lợi (1975), Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã có những đóng góp không nhỏ cho sự thắng lợi đó, đặc biệt trong việc đẩy mạnh hoạt động vận động quốc tế với mục tiêu tranh thủ sự ủng hộ đối với hoạt động, cũng như thừa nhận và đề cao vai trò của Chính phủ cuộc kháng chiến.

Từ khóa: Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam; hoạt động đối ngoại.

Đặt vấn đề

Chiến thắng ngày 30 tháng 4 năm 1975 là thành quả chiến đấu gian khổ, hy sinh của những người Việt Nam yêu nước trên các lĩnh vực, các mặt trận khác nhau. Nêu cao ngọn cờ độc lập, tự do, thống nhất đất nước, tiến hành chiến tranh nhân dân, toàn dân, toàn diện; đồng thời với việc nhận thức “quân sự là việc chủ chốt trong kháng chiến”, Đảng, Nhà nước Việt Nam đặc biệt chú trọng đấu tranh ngoại giao, coi đó là mặt trận có ý nghĩa chiến lược, phối hợp chặt chẽ với các mặt trận quân sự, chính trị, nhằm nâng cao sức mạnh tổng hợp của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước giai đoạn 1954 - 1975.

1. Sự ra đời của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam

Từ ngày 06/6/1969 đến ngày 08/6/1969, Đại hội quốc dân miền Nam khai mạc tại vùng Tà Nốt (Tây Ninh). Đại hội đề ra nhiệm vụ chủ yếu cho quân và dân miền Nam Việt Nam là đoàn kết chiến đấu, đánh bại đế quốc Mỹ xâm lược, đánh đổ chính quyền Sài Gòn, giải phóng miền Nam, bảo vệ miền Bắc, thực hiện miền Nam Việt Nam độc lập, dân

chủ, hòa bình, trung lập, tiến tới thống nhất đất nước.

Đại hội cũng tuyên bố thành lập Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam với chính sách ngoại giao: hòa bình, trung lập, không liên minh quân sự với nước ngoài dưới bất kỳ hình thức nào, đặt quan hệ hữu nghị với tất cả các nước trên cơ sở năm nguyên tắc chung sống hòa bình, thiết lập quan hệ láng giềng tốt với Vương quốc Campuchia, Lào, trên cơ sở tôn trọng độc lập chủ quyền, trung lập và toàn vẹn lãnh thổ với biên giới hiện tại đã được xác lập. Sự ra đời của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam được Hội nghị quốc tế các Đảng cộng sản và công nhân họp tại Mátxcơva ngày 12/6/1969, đánh giá cao: “75 Đảng Cộng sản dự Hội nghị nhận thấy trong sự kiện này, một giai đoạn mới và quan trọng trong cuộc đấu tranh giải phóng và anh hùng của nhân dân Việt Nam”¹.

Sau khi được thành lập, ngày 10/6/1969, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa

¹ Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam thành lập trong điều kiện lịch sử nào?, *Tạp chí Nghiên cứu lịch sử*, số 123 - 1969, tr.3.

* Học viện Ngân hàng - Phân hiệu Bắc Ninh.

miền Nam Việt Nam đề ra *Chương trình hành động 12 điểm*, nêu rõ chính sách đối nội và đối ngoại, gồm các chính sách lớn như đẩy mạnh đấu tranh chống Mỹ, thực hiện chính sách hòa hợp dân tộc, khôi phục và phát triển kinh tế - văn hoá, bảo đảm các quyền tự do dân chủ, thực hiện “người cày có ruộng”. Ngày 07/11/1969, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam ra Tuyên bố về chính sách chiến tranh của chính quyền R.Nichxon đối với miền Nam Việt Nam. Bản Tuyên bố nêu rõ: Miền Nam Việt Nam phải được độc lập, tự do... Nhân dân Việt Nam, nhân dân Mỹ và nhân dân thế giới đòi Mỹ phải chấm dứt xâm lược, rút hết quân Mỹ và quân các nước ngoài thuộc phe Mỹ ra khỏi miền Nam Việt Nam mà không được đòi bất kỳ điều kiện gì, phải để nhân dân Việt Nam giải quyết công việc nội bộ của mình.

Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam ra đời trở thành nhân tố quan trọng làm cho nhân dân yêu chuộng hòa bình trên thế giới hiểu rõ và ủng hộ mạnh mẽ cuộc kháng chiến của nhân dân Việt Nam. Ngay sau khi ra đời, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã được nhiều nước công nhận sự tồn tại hợp pháp và thiết lập quan hệ ngoại giao. Với vị thế pháp lý đó, đoàn ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam sẽ đại diện cho nhân dân miền Nam với tư cách ngoại giao nhà nước, phối hợp với đoàn ngoại giao Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đấu tranh trên trường quốc tế, mà cụ thể trước mắt là Hội nghị Pari, kết hợp ngoại giao nhà nước và ngoại giao nhân dân, tạo nên thế trận ngoại giao “tuy hai mà một, tuy một mà hai” buộc Mỹ và chính quyền Sài

Gòn ký Hiệp định Pari, tiến tới giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

2. Những hoạt động đối ngoại của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam giai đoạn 1969 - 1975

Ngay sau khi ra đời, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã xúc tiến ngay các hoạt động vận động quốc tế với mục tiêu tranh thủ sự ủng hộ, thừa nhận và đề cao vai trò của Chính phủ.

Một là, mở rộng thiết lập quan hệ ngoại giao

Trong năm 1969, Đoàn Ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã đi thăm hữu nghị nhiều nước như: Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, Cộng hòa Dân chủ Đức (9/1969), Ả-rập, Syria, Tiệp Khắc, Triều Tiên, Mông Cổ, Ba Lan, Hungari (10/1969), thăm vùng giải phóng Lào (12/1969). Chỉ trong tháng 6/1969, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã được 23 nước công nhận (Cuba, Algeria, Triều Tiên là ba nước đầu tiên); trong đó 21 nước thiết lập quan hệ ngoại giao ngay khi chính phủ vừa tuyên bố thành lập. Nhiều nước đã chuyển các Cơ quan đại diện và các Phòng thông tin của Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam thành các cơ quan ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam như Thụy Điển, Cộng hòa Dân chủ Đức... Tháng 6/1970, Bộ trưởng Nguyễn Thị Bình đi thăm hai nước Nam Á (Ấn Độ và Sri Lanka); đầu tháng 9/1970, Đoàn Ngoại giao tiếp tục các chuyến thăm theo lời mời của Chính phủ các nước Ai Cập, Tanzania (châu Phi). Từ cuối năm 1970 đến đầu năm 1971, Đoàn Ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam cũng

tới thăm các nước châu Âu như nước Anh, Bungari, Italia, Ba Lan...

Một trong những nhiệm vụ quan trọng của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam là tích cực vận động để trở thành thành viên của Phong trào Không liên kết. Đoàn Ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã tham dự Hội nghị thế giới lần thứ 16 chống bom nguyên tử và khí độc tại Nhật Bản (từ 30/7 đến 09/8/1970), Hội nghị đã nhất trí bầu các đại biểu Nam, Bắc Việt Nam làm Chủ tịch danh dự. Tiếp đó, tháng 9/1971, Đoàn Ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam tham dự Hội nghị các nước đứng đầu Phong trào Không liên kết tại Luxaca (Zambia).

Hội nghị cấp cao các nước Không liên kết ở Algeria năm 1973 đã công nhận Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam là chính phủ hợp pháp duy nhất ở miền Nam Việt Nam, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam trở thành thành viên chính thức của Phong trào các nước không liên kết và đến ngày 06/10/1973, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã có quan hệ ngoại giao với 34 nước. Cuối những năm 70 (thế kỷ XX), một loạt nước như Cộng hòa Swazil, Na Uy... đã tiếp tục công nhận Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam. Sự kiện Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam được công nhận là thành viên của Phong trào Không liên kết đã mở ra cơ hội, khả năng tăng cường Mặt trận nhân dân thế giới ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân miền Nam Việt Nam.

Hai là, hoạt động đối ngoại tại Hội nghị Pari

Năm 1969 - năm Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam ra đời cũng là thời điểm Hội nghị Pari bước vào giai đoạn hai - giai đoạn đàm phán bốn bên và bắt đầu từ phiên họp thứ 21 (ngày 12/6/1969), Đoàn Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam lần đầu tiên có mặt tại Hội nghị Pari. Đoàn ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam và chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa phối hợp ăn ý cả trong cũng như ngoài bàn đàm phán. Khi Mỹ ném bom miền Bắc trong cuộc chiến tranh phá hoại lần thứ hai, Bộ Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã ra Tuyên bố lên án hành động chiến tranh cực kỳ nghiêm trọng của Mỹ chống Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Nhân việc Mỹ và quân đội Sài Gòn mở chiến dịch Lam Sơn 719, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã bày tỏ lòng công phẫn trước số phận của binh lính Sài Gòn bị ném vào chỗ chết để Tổng thống R.Nichxon thể nghiệm chiến lược. Với những nỗ lực đó, “chưa bao giờ cuộc chiến tranh xâm lược đầy tội ác và những hành động man rợ của Mỹ ở Việt Nam bị dư luận rộng rãi ở khắp thế giới lên án mạnh mẽ như ngày nay. Ta đã tranh thủ được sự đồng tình, ủng hộ và giúp đỡ ngày càng mạnh mẽ của các nước xã hội chủ nghĩa và nhân dân thế giới, kể cả nhân dân Mỹ”².

Để vận động dư luận ủng hộ lập trường của Việt Nam, năm 1971, Đoàn Ngoại giao Chính

² Đảng Cộng sản Việt Nam (2004), *Văn kiện Đảng toàn tập* (1970), Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tập 31, tr.32.

phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã đi thăm các nước châu Âu như Anh, Thụy Điển, Hà Lan, Đan Mạch, Italia..., gặp gỡ các tổ chức, các nghị sĩ và nhân sĩ chống chiến tranh, tiếp xúc với các báo, trả lời phỏng vấn, nói chuyện với sinh viên, gặp gỡ kiều bào. Cuối năm 1972, khi tình hình chiến sự miền Nam đang có những chuyển biến nhanh chóng, Đoàn Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam tranh thủ thời gian thăm hữu nghị chính thức các nước Cuba, Liên Xô, Tiệp Khắc, Trung Quốc, Somalia, Chile nhằm tranh thủ sự ủng hộ; đồng thời hiểu thêm ý đồ của Mỹ qua các cuộc gặp gỡ với các nước này.

Tuy Đoàn Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam không có điều kiện tới Mỹ để trực tiếp vận động, nhưng đã tranh thủ gặp gỡ các đại biểu Mỹ tại các Hội nghị quốc tế, gặp các đại biểu Mỹ ở ngoài nước Mỹ như gặp nhóm Thanh niên chống quân dịch ở Budapest, Stockholm, Đoàn Phụ nữ Mỹ tại Jakarta... để thông báo tình hình đấu tranh ở miền Nam Việt Nam. Hai đoàn Đoàn Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam và Việt Nam Dân chủ Cộng hòa gặp Đoàn nhân dân Mỹ tại Bratislava, gặp Đoàn Phụ nữ Mỹ tại Nicaragua, Canada, gặp nhóm binh sĩ Mỹ bỏ ngũ tại Canada, Thụy Điển... Qua các cuộc gặp này, hai đoàn Đoàn Ngoại giao Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam và Việt Nam Dân chủ Cộng hòa cùng phối hợp hoạt động, làm cho họ hiểu thiện chí hòa bình của Việt Nam và âm mưu kéo dài chiến tranh của phía Mỹ và chính quyền Sài Gòn.

Với sự kiên trì và những nỗ lực to lớn, hoạt động ngoại giao của Chính phủ Cách mạng

lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã góp phần thúc đẩy và hình thành nên một Mặt trận quốc tế ủng hộ Việt Nam, bao gồm các nước Không liên kết, các nước xã hội chủ nghĩa, các nước dân tộc chủ nghĩa, các nước tư bản chủ nghĩa, các tổ chức khu vực và quốc tế... Những giải pháp mà Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đưa ra lần lượt nhận được sự ủng hộ mạnh mẽ của dư luận thế giới, tạo sức ép trên bàn đàm phán Paris.

Ba là, hoạt động đòi thi hành Hiệp định Paris

Tháng 01/1973, Hiệp định Paris được ký kết. Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam tiếp tục đóng vai trò quan trọng trong các phiên họp của Hội nghị hiệp thương; đồng thời nỗ lực đẩy mạnh các hoạt động trên trường quốc tế. Thời gian bên ngoài Hội nghị, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam tập trung mở cuộc vận động, tranh thủ vận động dư luận quốc tế, nhằm tăng tính hiệu quả của các hoạt động đòi chính quyền Sài Gòn thi hành Hiệp định. Đoàn Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam cũng sẵn sàng gặp gỡ những người từ Sài Gòn sang tìm hiểu thái độ của Đoàn, khiến mọi giới, kiều bào đều có cảm tình với Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam. Hoạt động của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã góp phần làm dấy lên các phong trào ủng hộ Việt Nam: phong trào của 500 kiều bào Việt Nam tại Pháp ủng hộ thi hành Hiệp định Paris; phong trào của nhân dân các nước Đức, Tiệp Khắc, Mông Cổ...

Để phối hợp với những hoạt động ngoại giao của Đoàn Chính phủ Cách mạng lâm

thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam tại Hội nghị hiệp thương, tranh thủ dư luận thế giới, Bộ trưởng Nguyễn Thị Bình đã đi thăm hữu nghị nhiều nước: Cộng hòa Dân chủ Yemen, Cộng hòa Mangan (6/1974), Triều Tiên, Cộng hòa Dân chủ Đức, Tiệp Khắc, Anbanni, Bungari, Mông Cổ, Liên Xô (từ tháng 8 đến tháng 10/1974). Các cuộc viếng thăm này đã có những kết quả tích cực, thêm nhiều chính phủ chính thức công nhận Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam về mặt ngoại giao, hoặc thiết lập quan hệ ngoại giao cấp đại sứ³.

Bên cạnh những chuyến viếng thăm ra nước ngoài, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam cũng đã đón nhiều đoàn khách tới thăm vùng giải phóng⁴. Với các nỗ lực hoạt động của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt

³ Chính phủ Morixer công nhận ngoại giao với Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam (tháng 6 - 1974); Cộng hòa Ả rập Yemen là nước thứ 42 công nhận Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam (tháng 9 - 1974); lập quan hệ ngoại giao cấp Đại sứ (tháng 11 - 1974); Chính phủ cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam cũng lập Đại sứ quán tại Banglades (04 - 3 - 1974); lập quan hệ ngoại giao cấp Đại sứ với Cộng hòa Guinea (Bitxo, 20 - 5 - 1974); kiến lập quan hệ ngoại giao cấp Đại sứ với Cộng hòa Mangan (10 - 6 - 1974); lập quan hệ ngoại giao cấp Đại sứ với Cộng hòa Gabon, Cộng hòa Guinea xích đạo; lập cơ quan Tổng đại diện tại Ấn Độ, đặt cơ quan liên lạc bên cạnh cơ quan Liên hiệp quốc ở Geneva (tháng 01 - 1975).

⁴ Ủy ban quốc tế, Đoàn đại biểu ủy ban đoàn kết Bungari - Việt Nam, Đoàn đại biểu liên đoàn phụ nữ dân chủ quốc tế (gồm Liên Xô, Thụy Điển, Cuba, Pháp, Nhật Bản, Chile); Đoàn đại biểu Hội đồng hòa bình thế giới và đoàn đại biểu Hội nghị Stocklom về Việt Nam; Đoàn đại biểu của Hội liên hiệp sinh viên quốc tế và liên đoàn thanh niên dân chủ thế giới; Đoàn đại biểu tổ chức đoàn kết nhân dân Á - Phi và Hội Nhật - Việt hữu nghị; Đoàn đại biểu tổ chức quốc tế các nhà báo; Đoàn đại biểu ủy ban những người bạn Mỹ; Đoàn phụ nữ Mỹ... đã lần lượt tới thăm vùng giải phóng trong năm 1974.

Nam, các đoàn thể, tổ chức và nhân dân các nước đã có nhiều hành động phối hợp với cuộc đấu tranh của nhân dân miền Nam⁵, yêu cầu Mỹ chấm dứt dính líu quân sự và can thiệp vào công việc nội bộ của miền Nam Việt Nam, chấm dứt vi phạm chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Kết luận

Những hoạt động đối ngoại đa dạng, tích cực của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã góp phần củng cố ba tầng mặt trận ủng hộ Việt Nam đấu tranh chống Mỹ và chính quyền Sài Gòn, đó là: Mặt trận dân tộc thống nhất chống Mỹ ở Việt Nam, Mặt trận thống nhất chống Mỹ của các dân tộc Đông Dương, Mặt trận của nhân dân thế giới chống Mỹ. Bên cạnh đó, việc nắm bắt được điểm mạnh, điểm yếu của mình và đối phương một cách tổng hợp trong không gian và thời gian cụ thể theo quan điểm vận động phát triển, luôn chú ý cả yếu tố khách quan lẫn yếu tố chủ quan trong chỉ đạo đấu tranh ngoại giao, việc phối kết hợp ưu thế

⁵ Đảng Cộng sản Pháp và 20 Đảng Cộng sản ở Tây Âu ra tuyên bố ủng hộ cuộc đấu tranh của nhân dân Việt Nam nhân ngày ký Hiệp định Pari (27 - 01 - 1973); kiều bào Pháp biểu tình đòi thi hành nghiêm chỉnh Hiệp định Pari; nhân dân Na Uy, Hungari, Liên Xô, Pháp, Anbanni, Triều Tiên, Nhật Bản, Thụy Điển, Cộng hòa Dân chủ Đức mít tinh, biểu tình đòi Mỹ - Thiệu nghiêm chỉnh thi hành Hiệp định; 400 sinh viên, kiều bào ở Tây Đức tổ chức “ngày đồng tâm ủng hộ đồng bào” (14 - 12 - 1974), sinh viên và kiều bào ăn cơm muối, uống nước lã biểu thị lòng cảm thông với cuộc đấu tranh gian khổ của đồng bào Nam Bộ; Hội đồng Liên đoàn phụ nữ dân chủ quốc tế nhân ngày thành lập Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam đã tổ chức “Tháng đoàn kết với nhân dân Việt Nam”; nhân dân Mátxcova tổ chức “Tuần quốc tế ủng hộ các tù chính trị ở miền Nam Việt Nam” (tháng 10 - 1974); “Tuần đấu tranh vì hòa bình ở Việt Nam” bắt đầu từ ngày 11 - 11 - 1974 bằng việc biểu tình quanh Đại sứ quán Mỹ của đồng đảo nhân dân thành phố Luân Đôn.

ngoại giao hai miền Nam - Bắc, hình thành thế trận ngoại giao độc đáo có một không hai trong lịch sử đã góp phần làm nên thắng lợi của ngoại giao Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ nói chung và thắng lợi tại Hội nghị Paris nói riêng. Từ việc đánh giá đúng tương quan lực lượng và thời cuộc, thấu hiểu âm mưu và chiến lược chiến tranh của đối phương, thấu hiểu chiến lược của các nước lớn, ngoại giao Việt Nam đã kịp thời có các quyết sách chuẩn xác, đúng thời điểm, nhằm đúng, nhằm trúng những điểm "tử huyệt" của đối phương. Tư duy đấu tranh ngoại giao linh hoạt, năng động, mềm dẻo nhưng cương quyết, độc lập, tự chủ trong chiến lược, sách lược, nắm vững mối quan hệ giữa các mặt đấu tranh, các lực lượng đấu tranh không chỉ phản ánh năng lực phân tích khoa học của bộ máy

lãnh đạo Cách mạng Việt Nam, mà còn thể hiện tinh thần, ý chí một lòng vì Tổ quốc, vì nhân dân, vì sự nghiệp thống nhất đất nước.

Từ những thành công trong hoạt động đối ngoại của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam giai đoạn 1969 - 1975, có thể rút ra một số kinh nghiệm lịch sử quan trọng như: nắm vững đặc thù tình hình, nhiệm vụ cách mạng cả nước, cũng như từng miền; kiên trì các nguyên tắc đối ngoại, song có sách lược, biện pháp linh hoạt, mềm dẻo trong chỉ đạo hoạt động đối ngoại; nhanh nhạy kết hợp các mũi tấn công ngoại giao, kết hợp các phương thức ngoại giao khác nhau. Đây là những bài học kinh nghiệm còn nguyên giá trị và tính thời sự nóng hổi, có thể áp dụng cho ngoại giao đương đại. ■

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Đình Bin (Chủ biên) (2002), *Ngoại giao Việt Nam 1945 - 2000*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2004), *Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, tập 31.
3. Trần Văn Giàu (1978), *Miền Nam giữ vững thành đồng*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, tập 5.
4. Hồ Khang (2015), "Hoạt động ngoại giao của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam", *Tạp chí Lịch sử Quân sự*, số 280.
5. Huỳnh Tấn Phát (1969), *Tuyên bố về chương trình hành động của Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam*, Nxb. Giải phóng, Sài Gòn.
6. Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh (2018), *Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt Nam, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam*, quyển I, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
7. Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh (2018), *Mặt trận dân tộc giải phóng miền Nam Việt Nam, liên minh các lực lượng dân tộc, dân chủ và hòa bình Việt Nam, Chính phủ Cách mạng lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam*, quyển III, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.